

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ АСПЕКТИ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

На сучасному етапі розвитку соціально-економічних відносин конкуренція на міжнародному і внутрішньому ринках загострюється, що і визначає необхідність підвищення уваги до інноваційної діяльності, оскільки тільки її результати дають змогу створити продукцію, яка б задовольняла необхідні вимоги ринку та забезпечувала високий рівень прибутків корпораціям. Більше того, необхідність підвищення ефективності використання фінансових ресурсів та прагнення отримувати більші прибутки спонукає провідних виробників цілеспрямовано створювати принципово нові вироби й технології. Провідні, промислово розвинені країни розробляють і здійснюють інноваційні програми у пріоритетних наукових і технологічних напрямках (біотехнології, комп'ютерних технологій, генної інженерії), а також здійснюють пошук щодо моделі інноваційного розвитку, яка б орієнтувала національну економіку кожної країни на високоперспективний шлях її зростання.

Інноваційна діяльність в Україні регулюється низкою нормативно-правових актів різної юридичної сили — від законів до локальних нормативно-правових актів.

Так, Закон України «Про інноваційну діяльність» у ст. 1 визначив, що інноваційна діяльність це діяльність, що спрямована на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок і зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг. Також, поняття «інноваційна діяльність» закріплюється у ст. 325 Господарського кодексу України, і зазначається, що інноваційною діяльністю у сфері господарювання є діяльність учасників господарських відносин, що здійснюється на основі реалізації інвестицій з метою виконання довгострокових науково-технічних програм з тривалими строками окупності витрат і впровадження нових науково-технічних досягнень у виробництво та інші сфери суспільного життя. Обидва поняття, які закріплені в нашому законодавстві, достатньо повно та об'єктивно визначають правову природу, механізм та напрямки реалізації інноваційної діяльності.

Отже, інноваційна діяльність передбачає випуск на ринок інноваційного продукту, під яким розуміють новостворені або вдосконалені конкурентоздатні технології, продукція або послуги, а також організаційно-технічні рішення виробничого, адміністративного, комерційного або іншого характеру, що істотно покращують структуру та якість виробництва або соціальної сфери.

Законодавець чітко закріпив перелік об'єктів інноваційної діяльності у ст. 4 Закону України «Про інноваційну діяльність». До них відносяться: інноваційні програми і проекти; нові знання та інтелектуальні продукти; виробниче обладнання та процеси; інфраструктура виробництва і підприємництва. Взагалі, їх можна узагальнити в одне поняття «інновація». Під цим визначенням слід розуміти процес реалізації нової ідеї в будь-якій сфері життя і діяльності людини та держави, що сприяє задоволенню попиту на внутрішньому або міжнародному ринках та зумовлює сприятливу економічну ефективність різних напрямків діяльності країни.

Було визначено Законом України «Про інноваційну діяльність» і коло суб'єктів інноваційної діяльності. Ними можуть бути фізичні та юридичні особи України, іноземних держав, особи без громадянства, або об'єднання зазначених осіб, які при цьому провадять в Україні інноваційну діяльність і залучають майнові та інтелектуальні цінності, вкладають власні чи запозичені кошти в реалізацію в Україні інноваційних проектів.

Державне регулювання інноваційної діяльності здійснюється шляхом визначення і підтримки пріоритетних напрямів інноваційної діяльності державного, галузевого, регіонального і місцевого рівнів. Стратегічні пріоритетні напрями інноваційної діяльності формуються спеціально уповноваженим центральним органом виконавчої влади у сфері інноваційної діяльності із залученням Національної та галузевих академій наук України на основі ґрунтовних прогнозно-аналітичних досліджень тенденцій світового науково-технологічного розвитку, результатів реалізації пріоритетних напрямів розвитку науки і техніки України, зіставлення їх із реальними потребами економіки України, можливостями та станом інноваційного потенціалу країни. Україна є морською державою. Багато науковців вважають, що найважливішу роль в національній економіці нашої держави відіграє морська галузь, яка потребує значних змін та провадження новітніх механізмів реалізації інноваційної діяльності України.

Головною метою державного регулювання інноваційної діяльності, проведення державної інноваційної політики є створення соціально-економічних, організаційних і правових умов для ефективного відтворення, розвитку й використання науково-технічного потенціалу країни, забезпечення впровадження сучасних екологічно чистих, безпечних та ресурсозберігаючих технологій, виробництва та реалізації нових видів конкурентоздатної продукції. На мій погляд, розвиток інноваційної діяльності повинен стати невід'ємною складовою частиною реформування економіки країни. Подолання сучасних проблем у виробництві, соціальній сфері, ринкових відносинах та інших секторах діяльності України значною мірою залежить від активізації інноваційної діяльності. Без втілення новітніх інноваційних проектів, наприклад,

таких як створення комунальних пароплавств, не можливо буде відновити могутність України, як морської держави.

Отже, інноваційна діяльність є однією з економіко-правових форм інвестиційної діяльності, яка спрямована на реалізацію інноваційних продуктів в пріоритетних напрямках національної економіки для підвищення та вдосконалення рівню розвитку держави, та здійснюється з метою впровадження досягнень науково-технічного прогресу у виробництво і соціальну сферу.

ЛЕВЧЕНКО С. Г.

Національний університет «Одеська юридична академія»,
аспірантка кафедри морського та митного права

ІННОВАЦІЙНА ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

В сучасних умовах екстенсивного економічного розвитку одним із найважливіших факторів прискорення економічної динаміки в державі може стати інноваційна діяльність, під якою розуміють діяльність, спрямовану на використання і комерціалізацію результатів наукових досліджень та розробок, що зумовлює випуск на ринок нових конкурентоздатних товарів і послуг (Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV // Відомості Верховної Ради України. — 2002. — № 36. — Ст. 266) чи процес, спрямований на реалізацію результатів завершених наукових досліджень і розробок або інших науково-технічних досягнень у новий або вдосконалений продукт, що реалізується на ринку, у новий або вдосконалений технологічний процес, що використовується у практичній діяльності, а також супутні наукові дослідження і розробки (Скрипко Т. О. Інноваційний менеджмент /Т. О. Скрипко// [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15290527/menedzhment/innovatsiyna_diyalnist_obyekt_innovatsynogo_menedzhmentu). На жаль, на даний час на практиці інноваційний розвиток не став однією з головних характеристик зростання національної економіки України (О. І. Шаманська, В. П. Олійник. Інноваційна діяльність підприємств України: проблеми сьогодення та перспективи розвитку // Ефективна економіка: Електронне наукове фахове видання. — 2013. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2560>). І хоча Україна має значний потенціал для розвитку інноваційної діяльності за умов проведення ефективної державної політики, головною причиною гальмування інноваційного розвитку в Україні є дефіцит фінансових ресурсів,